

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 168 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets
Europaudvalg og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tlf. +45 33 92 00 00
Fax +45 31 54 05 33
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Kontor
N.1

Journal nr.
400.C.2-0

Dato
5. november 1996

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 8. november 1996 - dagsordenspunkt rådsmøde (økonomi- og finansministre) den 11. november 1996 - fremsendes vedlagt Økonomiministeriets tillæg til Økonomiministeriets, Udenrigsministeriets og Skatteministeriets notat vedrørende de punkter, der forventes optaget på dagsordenen for rådsmødet (Alm. del - bilag 148).

Faktuelt notat til møde i Folketingets Europaudvalg den 8. november 1996

Emne: Forberedelse af tredje fase af ØMU: Status for det igangværende arbejde med henblik på Det Europæiske Råd i Dublin

Underpunkt: Rapport fra Rådet til det Europæiske Råd vedrørende forbindelserne mellem euro-området og ikke-deltagende medlemslande

På det kommende ECOFIN møde den 11. november 1996 forventes det, at der vil foreligge udkast til rapport om det nye valutaarrangement mellem euro-området og de ikke-deltagende medlemslande. Rapporten skal afgives til Det Europæiske Råd i Dublin. Som bilag til Rådets rapport vil blive vedlagt en rapport fra EMI.

Rapporterne fra såvel Rådet som EMI ventes at tage udgangspunkt i, at koordination af de økonomiske politikker mellem euro-området og de ikke-deltagende medlemslande fra starten af ØMU's tredje fase er et spørgsmål af fælles interesse.

En af forudsætningerne for et velfungerende indre marked består i at undgå såvel misforhold mellem de reale valutakurser mellem euroen og de ikke-deltagende landes valutaer, som uforholdsmæssige udsving i de nominelle valutakurser.

Det er derfor hensigten, at der skal etableres et nyt valutaarrangement, der skal afløse det hidtidige EMS-samarbejde og som sammen med medlemslandenes forpligtelse til at føre en stabilitetsorienteret økonomisk politik og EUs overvågning heraf, skal give det fornødne grundlag for valutastabilitet.

Arrangementet skal også understøtte de ikke-deltagende landes bestræbelser på at opnå fuld økonomisk konvergens og bibringe et fixpunkt for de finansielle markeders forventninger.

Deltagelse i det nye valutaarrangement vil være frivillig for medlemslande uden for den fælles valuta.

Rådets og EMIs rapporter ventes at fastlægge følgende hovedelementer i valutaarrangementet mellem euro-området og de ikke-deltagende medlemslandes valutaer:

- fastholdelse af ECBs prisstabilitetsmålsætning
- euroen skal være systemets anker
- tilstrækkelig fleksibilitet til at imødekomme forskellige grader af konvergens, herunder mulighed for særlige aftaler om snævrere valutasamarbejde
- justering af centralkurser skal ske i tide, således at væsentlige misforhold undgås

Der skal iøvrigt henvises til referat af det uformelle ECOFIN i Dublin den 21.-22. september 1996 med vedlagte notat "Det nye valutaarrangement: "Hub and Spokes"".

Valutaarrangementet vil blive baseret på centralkurser i forhold til euroen med parvise brede bånd mellem euroen og de ikke-deltagende landes valutaer, således at der for hver enkelt af de ikke-deltagende landes valutaer alene vil blive tale om en direkte udsvingsgrænse over for euroen.

Arrangementet skal omfatte gensidige interventionsforpligtelser med tilhørende kreditfaciliteter. Interventionsforpligtelsen mv. kan dog blive begrænset af hensyn til ikke at skabe tvivl om ECBs primære målsætning om prisstabilitet.

Centralkurserne overfor euroen og det brede bånd ventes foreslået fastsat ved fælles beslutningstagen mellem ECB, ministre fra euro-landene, ministre og centralbankchefer fra de lande, der deltager i valutaarrangementet og ved Kommissionens medvirken, efter konsultation af Den Økonomiske og Finansielle Komité (efterfølgeren for Den Monetære Komité). Justering af centralkurserne vil kunne ske på initiativ fra de i aftalen deltagende parter, herunder ECB.

Af særlig interesse for Danmark kan fremhæves, at rapporten ventes at rumme muligheden for at indgå tættere valutasamarbejde mellem euro-området og et medlemsland, der deltager i valutaarrangementet, blandt andet i form af snævrere udsvingsbånd. Et sådant tættere samarbejde vil skulle ske på baggrund af bilaterale aftaler og på initiativ af det pågældende medlemsland.

Valutakurskonvergenzkriteriet for deltagelse i den fælles valuta skal være uændret, således at medlemslande vurderes ens, uanset optagelsestidspunkt.

I forbindelse med ECOFIN-rapporten ventes også udarbejdet en redegørelse for, hvorledes der løbende kan ske en overvågning af valutasituationen i de medlemslande, der ikke deltager fuldt ud i ØMUens tredje fase.

ECOFIN-rapporten ventes at danne basis for Det Europæiske Råds konklusioner på dette område. Det er hensigten, at det nye valutaarrangement vil skulle træde i kraft 1. januar 1999.

Det er forventningen, at der svarende til grundlaget for valutaarrangementet i EMS ("ERM1") vil blive udarbejdet en Europæisk Råds resolution om det nye valutaarrangement ("ERM2") i løbet af 1997. De operationelle dele af det nye valutaarrangement kan dog først færdiggøres i 1998, når ECB er etableret.

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering, senest på møde den 20. september 1996, forud for det uformelle ECOFIN i Dublin.

Faktuelt notat til møde i Folketingets Europaudvalg den 8. november 1996

Emne: Forberedelse af tredje fase af ØMU: Status for det igangværende arbejde med henblik på Det Europæiske Råd i Dublin

Underpunkt: Stabilitetspagt

1. Indledning

Der er blandt medlemslandene enighed om, at det er vigtigt at styrke budgetdisciplinen i tredje fase i overensstemmelse med de principper, der blev fastsat i fremskridtsrapporten til Det Europæiske Råd i Firenze. Styrket budgetdisciplin er afgørende for at sikre euroens stabilitet og lav rente i Europa.

Sigtet med den styrkede budgetdisciplin er blandt andet at forebygge, at landene i tredje fase løber ind i uforholdsmæssigt store budgetunderskud. Dels ved at man tidligere end i dag bliver opmærksom på risikoen for for store budgetunderskud og dels ved at der med et præventivt sigte skabes klarhed over de sanktioner, landene i givet fald kan blive omfattet af. Jf. det tidligere fremsendte referat af det uformelle ECOFIN i Dublin i september 1996.

Den 16. oktober 1996 fremlagde Kommissionen forslag til udformningen af en Stabilitetspagt. Ifølge dette forslag skal styrkelsen af budgetdisciplinen i ØMUens tredje fase bestå af 2 dele:

- 1) etablering af et "early warning"-system
- 2) styrkelse af proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud (art. 104 C).

Styrkelsen af budgetdisciplinen skal ske inden for Traktatens rammer og bliver derfor kun bindende for de medlemslande, der deltager fuldt ud i tredje fase (euro-landene). De medlemslande, der ikke deltager i den fælles valuta, vil blive omfattet af tidsfrister samt definition af "exceptionelle" og "midlertidige" omstændigheder under proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud, men kan ikke omfattes af sanktionsbestemmelserne under art. 104 C, stk. 9 og 11.

ECOFIN vil på mødet den 11. november 1996 drøfte Kommissionens forslag med henblik på afgivelse af rapport om styrket budgetdisciplin til Det Europæiske Råd i Dublin i december 1996.

Sagen har den 31. maj 1996, forud for Det Europæiske Råds møde i Firenze, været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg, ligesom der, forud for det uformelle ECOFIN i Dublin, har været orienteret herom på møde i Folketingets Europaudvalg den 20. september 1996.

2. "Early warning"-systemet

Ifølge Kommissionens forslag vil hovedinstrumentet i "early warning-systemet" blive en pligt for euro-landene til at udarbejde stabilitetsprogrammer. Disse programmer skal årligt opdateres og offentliggøres.

Sigtet med stabilitetsprogrammer er, at euro-landene vil blive tidligere opmærksom på mulige ubalancer i de offentlige budgetter.

I stabilitetsprogrammerne vil det være euro-landenes ansvar at fastsætte deres mellemfristede budgetmål således, at saldoen på de offentlige finanser

respekterer et krav om tæt på balance eller overskud som gennemsnit over konjunkturforløbet.

Indholdet af stabilitetsprogrammerne vil koncentrere sig om en nærmere beskrivelse af landets mellemfristede budgetmålsætning samt en generel forpligtelse til at gennemføre korrigerende økonomisk-politiske foranstaltninger, hvis der ikke er udsigt til, at et lands mellemfristede budgetmål kan opfyldes.

Hvis budgetmålsætningen ikke nås, vil intensiveret overvågning finde sted med henblik på at vurdere risikoen for, at der senere kan opstå et uforholdsmæssigt stort budgetunderskud i pågældende land. Om nødvendigt vil en sådan vurdering kunne føre til, at Kommissionen udarbejder en henstilling fra Rådet, jf. art. 103, stk. 4.

Medlemslande stående udenfor den fælles valuta vil ikke skulle udarbejde stabilitetsprogrammer, men fortsat fremlægge konvergensprogrammer. Fremlæggelse af disse ventes som følge af Kommissionens forslag også at blive gjort obligatorisk. Dette må ses blandt andet som et led i overvågningen i forbindelse med det nye valutakursarrangement mellem euro-landene og de lande, der ikke deltager i den fælles valuta.

3. Styrkelse af proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud (art. 104 C-proceduren)

Ifølge Kommissionens forslag vil hovedelementerne i en styrkelse af proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud (art. 104 C-proceduren) omfatte:

- fastlæggelse af tidsplan for proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud i tredje fase (art. 104 C-proceduren)
- definition af "midlertidige" og "exceptionelle" budgetunderskud
- fastlæggelse af størrelse mv. af kvantitative sanktioner

ad) Fastlæggelse af tidsplan

I Kommissionens forslag arbejdes med en tidsplan på højst 10 måneder fra et land rapporterer et underskud, der overstiger 3 pct. af BNP, til det evt. pålægges kvantitative sanktioner.

Tidsplanen har følgende udformning. Medlemslandene rapporterer om deres budgetunderskud (og gældskvot) i marts. Rådets vedtagelse af, om der foreligger et uforholdsmæssigt stort budgetunderskud kan finde sted ved ECOFIN senest i maj, hvor også henstillingerne fastlægges. Dernæst vil ECOFIN i juli skulle vurdere, hvorvidt "effective action" er blevet implementeret. Såfremt der til september stadig ikke er taget "effective action", kan ECOFIN-Rådet anvise hvilke foranstaltninger, der må anses for nødvendige og offentliggøre dette. Hvis sådanne foranstaltninger eller andre initiativer ikke gennemføres, kan ECOFIN-Rådet senest i december idømme euro-medlemsstaten kvantitative sanktioner.

Det er som forudsat i Traktaten ECOFIN, der skal vurdere, hvorvidt et medlemsland har iværksat tilstrækkeligt virkningsfulde foranstaltninger ("effective action") for at bringe det uforholdsmæssigt store budgetunderskud til ophør.

ad) Definition af "midlertidige" og "exceptionelle" budgetunderskud

Det er ikke alle overskridelser af 3 pct.'s grænsen der vil føre til iværksættelse af proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud i tredje fase (art. 104 C-proceduren). Af Traktatens art. 104 C, stk. 2, fremgår, at der ikke er tale om et uforholdsmæssigt stort budgetunderskud, hvis overskridelsen af referenceværdien kun er exceptionel og midlertidig, og budgetunderskuddet fortsat ligger tæt på referenceværdien.

I Kommissionens forslag lægges der op til, at der skal udarbejdes en - ikke-udtømmende - liste over hvilke exceptionelle og midlertidige omstændigheder, der kan begrunde, at proceduren omkring uforholdsmæssigt store budgetunderskud ikke igangsættes.

Der peges i forslaget på to typer af exceptionelle omstændigheder: Dels usædvanlige begivenheder uden for medlemslandets kontrol som har en væsentlig indvirkning på landets offentlige finanser, dels voldsomme økonomiske konjunkturedgange, især hvor der er tale om direkte fald i den årlige vækst i BNP.

Midlertidige omstændigheder afgrænses som situationer, hvor et medlemsland overskrider referenceværdien på 3 pct., men hvor det planlagte budget for det følgende år - efter de exceptionelle omstændigheder er ophørt - giver grund til at forvente, at underskuddet vil ligge indenfor referenceværdien i dette år.

Tyskland har tilkendegivet, at det finder Kommissionens forslag utilfredsstillende. Blandt andet ønsker Tyskland, at der som led i definitionen af exceptionelle budgetunderskud sættes tal på Kommissionens tekst om negativ årlig økonomisk vækst.

ad) Kvantitative sanktioner

Kvantitative sanktioner er allerede indeholdt i Traktatens art. 104 C, stk 11, i form af ikke-rentebærende deponeringer og bod. Der er imidlertid ikke i traktaten taget stilling til størrelsen og rækkefølgen.

De hidtidige overvejelser har koncentreret sig om disse spørgsmål. Sanktioner i form af et medlemslands offentliggørelse af yderligere oplysninger før udstedelse af obligationer og andre værdipapirer (art. 104 C, stk. 11, første pind) samt fornyet overvejelse af EIBs udlånspolitik over for samme medlemsland (art. 104 C, stk. 11, anden pind) ventes dog tilknyttet i en eller anden form.

Sanktioner retter sig mod tilfælde af uforholdsmæssigt store budgetunderskud. Det er endnu uafklaret, hvorledes overskridelse af gældskvoten vil kunne resultere i kvantitative sanktioner.

For så vidt angår budgetunderskud, foreslår Kommissionen, at størrelsen af deponeringerne fastlægges til et grundbeløb på 0,2 pct. af BNP samt et variabelt beløb på 0,1 pct. per pct.point overskridelse af referenceværdien på 3 pct. Eksempelvis vil et budgetunderskud på 4 pct. af BNP i så fald give anledning til en deponering på 0,3 pct. af BNP. Kommissionen foreslår endvidere, at der fastlægges et loft for deponeringens størrelse på 0,5 pct. af BNP.

Deponeringen påtænkes - såfremt det uforholdsmæssigt store budgetunderskud ikke er blevet korrigeret - at blive til en båd efter to år. I modsat fald vil deponeringen blive returneret til medlemslandet.

Også her har Tyskland tilkendegivet, at pålæggelsen af kvantitative sanktioner bør gøres mere automatisk end foreslået af Kommissionen.

Kommissionen foreslår iøvrigt, at renter fra deponeringer samt selve bøden tilfalder EU-budgettet.